

Тема: Сприяння захисту прав інтелектуальної власності під час переміщення товарів через митний кордон України

План

1. Загальні положення
2. Заходи митних органів щодо сприяння захисту прав інтелектуальної власності під час переміщення товарів через митний кордон України

Література

1. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР.
2. Митний кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI.
3. Цивільний кодекс України 16.01.2003 № 435-IV.
4. Наказ Мінфіну від 20.10.2016 № 281 «Про затвердження Порядку застосування заходів щодо сприяння захисту прав інтелектуальної власності та взаємодії митних органів з правовласниками, декларантами та іншими заінтересованими особами».
5. Наказ Мінфіну від 09.06.2020 № 282 «Порядку реєстрації у митному реєстрі об'єктів права інтелектуальної власності, які охороняються відповідно до закону».

1. Загальні положення

Згідно з Конституцією України кожен має право володіти, користуватися і розпоряджатися своєю власністю, результатами своєї інтелектуальної, творчої діяльності.

Громадянам гарантується свобода літературної, художньої, наукової і технічної творчості, захист інтелектуальної власності, їхніх авторських прав, моральних і матеріальних інтересів, що виникають у зв'язку з різними видами інтелектуальної діяльності.

Кожний громадянин має право на результати своєї інтелектуальної, творчої діяльності; ніхто не може використовувати або поширювати їх без його згоди, за винятками, встановленими законом.

Термінологічний покажчик:

об'єкти права інтелектуальної власності - об'єкти авторського права і суміжних прав, винаходи, промислові зразки, торговельні марки, географічні зазначення, сорти рослин, компонування напівпровідникових виробів;

правовласник - особа, якій відповідно до закону належать майнові права на об'єкт права інтелектуальної власності, або особа, яка діє від її імені в межах наданих повноважень;

піратські товари - товари, що є предметами порушення авторського права та/або суміжних прав або права інтелектуальної власності на зареєстрований промисловий зразок в Україні та які являють собою або містять копії, зроблені без згоди правовласника авторського права і суміжних прав або права

інтелектуальної власності на промисловий зразок чи особи, уповноваженої таким правовласником у країні виробництва;

контрафактні товари:

а) товари, що є предметами порушення прав інтелектуальної власності на торговельну марку в Україні, на яких без дозволу міститься позначення, тотожне із охоронюваною в Україні торговельною маркою стосовно одного й того самого виду товарів, або яке є схожим настільки, що його можна сплутати з такою торговельною маркою;

б) товари, що є предметами порушення прав інтелектуальної власності на географічне зазначення в Україні й містять назву чи термін або описуються за допомогою назви чи терміна, які захищені таким географічним зазначенням;

в) будь-яка упаковка, етикетка, наліпка, брошура, інструкція з експлуатації, гарантія чи інший документ такого типу, навіть якщо вони представлені окремо, які є предметами порушення прав інтелектуальної власності на торговельну марку або географічне зазначення, які містять позначення, назву або термін, тотожні із охоронюваною в Україні торговельною маркою чи географічним зазначенням, або які є схожими настільки, що їх можна сплутати з такою торговельною маркою чи географічним зазначенням, та які можуть використовуватися стосовно одного й того самого виду товарів, щодо якого охороняється торговельна марка в Україні чи географічне зазначення;

товари, що підозрюються у порушенні прав інтелектуальної власності:

а) товари з ознаками порушення авторського права і суміжних прав, прав інтелектуальної власності на винаходи, промислові зразки, торговельні марки, географічні зазначення, сорти рослин, компонування напівпровідникових виробів, прав, що надаються за сертифікатами додаткової охорони на лікарські засоби та засоби захисту рослин;

б) пристрої, продукти або компоненти, призначені, виготовлені або адаптовані головним чином для забезпечення або полегшення обходу технології, пристрою або компонента, що у звичайному режимі функціонування попереджують або обмежують дії, не дозволені правовласником авторського права і суміжних прав;

в) будь-яка форма або матриця, яка спеціально призначена або адаптована для виробництва товарів, що є предметом порушення прав інтелектуальної власності;

2. Заходи митних органів щодо сприяння захисту прав інтелектуальної власності під час переміщення товарів через митний кордон України

До товарів, що підозрюються у порушенні прав інтелектуальної власності, митні органи застосовують такі заходи щодо сприяння захисту прав інтелектуальної власності:

1) призупинення митного оформлення товарів на підставі даних митного реєстру об'єктів права інтелектуальної власності, які охороняються;

2) призупинення митного оформлення товарів за ініціативою митного органу;

3) знищення товарів, митне оформлення яких призупинено за підозрою у порушенні прав інтелектуальної власності;

4) призупинення митного оформлення та знищення невеликих партій товарів, що переміщуються (пересилаються) через митний кордон України у міжнародних поштових та експрес-відправленнях;

5) зміна маркування на товарах та їх упаковці.

Заходи щодо сприяння захисту прав інтелектуальної власності, передбачені вище, не застосовуються до:

1) оригінальних товарів, тобто товарів, які були виготовлені за згодою правовласника, або товарів, виготовлених особою, належним чином уповноваженою правовласником на виробництво певної кількості товарів, у тому числі у кількості, що перевищує обумовлену між цією особою і правовласником;

2) особистих речей;

3) товарів, що ввозяться громадянами на митну територію України у ручній поклажі та/або у супроводжуваному багажі для власного використання і не призначені для виробничої чи іншої підприємницької діяльності, сумарна фактурна вартість та/або вага яких не перевищує обмежень, встановлених частиною першою статті 374 Митного кодексу України.

В усіх інших випадках такі заходи застосовуються у разі підозри у порушенні прав інтелектуальної власності щодо:

1) товарів, що переміщуються громадянами на митну територію України або за її межі;

2) товарів під час їх ввезення на митну територію України (у тому числі з метою транзиту) або вивезення за межі митної території України;

3) товарів, що поміщуються в митні режими імпорту, реімпорту, експорту, реекспорту, тимчасового ввезення, тимчасового вивезення, митного складу, вільної митної зони, переробки на митній території, переробки за межами митної території.

У разі підозри у порушенні прав інтелектуальної власності щодо товарів, митні формальності щодо яких здійснюються без подання митної декларації, митними органами призупиняється виконання митних формальностей щодо таких товарів.

Порядок застосування заходів щодо сприяння захисту прав інтелектуальної власності та взаємодії митних органів з правовласниками, декларантами та іншими заінтересованими особами визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику.

Митний контроль і митне оформлення товарів, що містять об'єкти права інтелектуальної власності, які охороняються відповідно до закону, та ввозяться на митну територію України або вивозяться з митної території України, здійснюються в загальному порядку з урахуванням особливостей, встановлених цим Кодексом та іншими законами України.

Вивезення з митної території у незмінному вигляді товарів, митне оформлення яких призупинено за підозрою у порушенні прав інтелектуальної власності, забороняється до завершення процедури такого призупинення!!!!

У разі якщо товари, що містять об'єкти права інтелектуальної власності, переміщувалися через митний кордон України з порушенням прав інтелектуальної власності та митними органами не було застосовано заходів щодо сприяння захисту прав інтелектуальної власності, правовласник не має права на відшкодування від митних органів будь-яких матеріальних збитків у зв'язку з тим, що таких заходів не було застосовано під час переміщення товарів через митний кордон України.

У разі призупинення митного оформлення товарів відповідно до статей 399, 400 і 401-1 Митного кодексу України відшкодування витрат, пов'язаних із зберіганням цих товарів, здійснюється за рахунок правовласника.

Зберігання на складі митного органу товарів, митне оформлення яких призупинено відповідно до статей 399, 400 і 401-1 Митного кодексу України, є платним, починаючи з наступного календарного дня за днем їх розміщення на такому складі.

Правовласник, якому повідомлено про призупинення митного оформлення товарів, що підозрюються у порушенні прав інтелектуальної власності, має право за запитом отримати від митних органів інформацію про розмір очікуваних витрат, пов'язаних зі зберіганням цих товарів на складі митного органу.

Правовласник має право вимагати компенсацію таких витрат від власника товарів, що є предметом порушення його прав інтелектуальної власності, або інших осіб відповідно до законодавства України.

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну митну політику, веде митний реєстр об'єктів права інтелектуальної власності, які охороняються відповідно до закону, на підставі заяв правовласників.

Правовласник, який має підстави вважати, що під час переміщення товарів через митний кордон України порушуються чи можуть бути порушені його права на об'єкт права інтелектуальної власності, має право безоплатно подати до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну митну політику, заяву про сприяння захисту належних йому майнових прав на об'єкт права інтелектуальної власності з метою реєстрації такого об'єкта у митному реєстрі об'єктів права інтелектуальної власності, які охороняються відповідно до закону.

Порядок реєстрації у митному реєстрі об'єктів права інтелектуальної власності, які охороняються відповідно до закону, включаючи форму заяви, перелік інформації та документів, які додаються до заяви, порядок подання і розгляду заяви, внесення інформації до зазначеного реєстру та його ведення визначаються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику.

Інформація про об'єкти права інтелектуальної власності, зареєстровані в митному реєстрі об'єктів права інтелектуальної власності, які охороняються відповідно до закону, доводиться до митних органів через єдину

автоматизовану інформаційну систему митних органів. Для забезпечення ідентифікації товарів, що підозрюються у порушенні прав інтелектуальної власності, митні органи можуть використовувати додаткові інформаційні ресурси в межах, що не суперечать законодавству.

Після реєстрації об'єкта права інтелектуальної власності в митному реєстрі об'єктів права інтелектуальної власності, які охороняються відповідно до закону, митні органи застосовують заходи щодо сприяння захисту прав інтелектуальної власності на підставі даних такого реєстру.

Правовласник зобов'язаний повідомити центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну митну політику, про припинення чинності чи визнання недійсним права інтелектуальної власності, а також про часткову або повну передачу прав на об'єкт права інтелектуальної власності, відомості щодо якого внесені до митного реєстру об'єктів права інтелектуальної власності, які охороняються відповідно до закону.

У разі якщо під час проведення митного контролю митний орган на підставі даних митного реєстру об'єктів права інтелектуальної власності, які охороняються відповідно до закону, виявляє товари, що підозрюються у порушенні прав інтелектуальної власності, їх митне оформлення призупиняється, а товари підлягають розміщенню на складі цього органу.

За зверненням декларанта митним органом може бути надано дозвіл на зберігання товарів, митне оформлення яких призупинено, без їх розміщення на складі митного органу. При цьому зберігання товарів, митне оформлення яких призупинено, без їх розміщення на складі митного органу здійснюється за рахунок власника таких товарів.

У разі отримання митним органом інформації від правовласника про наявність ознак порушення його прав інтелектуальної власності розміщення і зберігання товарів, митне оформлення яких призупинено, на складі митному органу є обов'язковим.

Рішення про призупинення митного оформлення товарів на строк до 10 робочих днів і в разі необхідності продовження цього строку не більш як на 10 робочих днів приймає керівник митному органу або особа, яка виконує його обов'язки.

У разі призупинення митного оформлення швидкопсувних товарів строк призупинення становить три робочі дні та не може бути продовжений. Під швидкопсувними товарами розуміються товари, строк придатності для споживання або використання яких у разі призупинення їх митного оформлення закінчиться протягом 20 днів з дня такого призупинення.

Використання правовласником інформації, отриманої ним від митному органу, можливе лише для цілей, пов'язаних із призупиненням митного оформлення товарів.

Датою отримання повідомлення правовласником вважається день, коли митним органом таке повідомлення надіслано засобами факсимільного та/або електронного зв'язку.

У разі якщо протягом перших 10 робочих днів після отримання повідомлення про призупинення митного оформлення товарів правовласник

письмово не поінформує митний орган, що призупинив митне оформлення таких товарів, про звернення до суду з метою забезпечення захисту прав інтелектуальної власності або не звернеться до такого митному органу з письмовим вмотивованим клопотанням про продовження строку призупинення митного оформлення, то за відсутності ознак порушення митних правил товари, митне оформлення яких було призупинено, підлягають митному оформленню в установленому порядку.

У разі якщо протягом перших 10 робочих днів після отримання повідомлення про призупинення митного оформлення товарів правовласник письмово поінформує митний орган про звернення до суду з метою забезпечення захисту прав інтелектуальної власності або звернеться до такого митному органу з письмовим вмотивованим клопотанням про продовження строку призупинення митного оформлення, то призупинення митного оформлення вказаних товарів може бути продовжено митним органом, але не більш як на 10 робочих днів.

Правовласник та/або декларант можуть з дозволу митному органу брати проби (зразки) товарів, щодо яких прийнято рішення про призупинення митного оформлення, і передавати їх на експертизу. Один примірник висновку, отриманого за результатами експертизи, подається митному органу. Правовласник зобов'язаний забезпечити проведення такої експертизи.

У разі підозри, що внаслідок переміщення через митний кордон України товарів, щодо яких правовласником не подано заяву про сприяння захисту належних йому майнових прав на об'єкт права інтелектуальної власності відповідно до статті 398 Кодексу, можуть бути порушені такі права, митний орган може за власною ініціативою призупинити митне оформлення зазначених товарів, за винятком швидкопсувних.

Митний орган вживає заходів щодо призупинення за власною ініціативою митного оформлення товарів, що містять об'єкти права інтелектуальної власності, які охороняються відповідно до закону, виключно за умови наявності відомостей про правовласника.

Перед повідомленням правовласника про можливе порушення його прав митний орган може запросити у правовласника будь-яку інформацію, яка може допомогти у підтвердженні або спростуванні наявності зазначеного порушення. Такий запит може містити виключно інформацію щодо фактичної або очікуваної кількості товарів, їх характеру, походження, а також зображення таких товарів.

Якщо правовласник протягом трьох робочих днів подасть митному органу, що надіслав йому повідомлення, заяву про сприяння захисту належних йому майнових прав на об'єкт права інтелектуальної власності, то митне оформлення таких товарів призупиняється на вище зазначений строк.

Протягом строку призупинення митного оформлення товарів за підозрою у порушенні прав інтелектуальної власності власник товарів або уповноважена ним особа може звернутися до митному органу із заявою про випуск товарів, митне оформлення яких призупинено, до закінчення встановленого (у тому числі продовженого) строку призупинення.

Рішення про достроковий випуск товарів, митне оформлення яких призупинено за підозрою у порушенні прав інтелектуальної власності, приймає керівник митному органу або особа, яка виконує його обов'язки, за дотримання таких умов:

- призупинено митне оформлення товарів, що містять такі об'єкти права інтелектуальної власності, як промислові зразки, винаходи, сорти рослин або компонування напівпровідникових виробів;
- в митних органах відсутня інформація щодо рішень відповідних державних органів про заборону вчинення певних дій щодо таких товарів або застосування інших заходів щодо запобігання їх використанню;
- декларантом або власником товарів надано митному органу документальне підтвердження досягнення згоди між правовласником та власником товарів щодо їх дострокового випуску;
- виконано митні формальності, необхідні для випуску таких товарів.

У разі призупинення за підозрою у порушенні прав інтелектуальної власності митного оформлення товарів, що переміщуються через митний кордон України, такі товари можуть бути знищені під митним контролем без необхідності встановлення порушення прав інтелектуальної власності.

Зазначена процедура застосовується у разі, якщо протягом 10 робочих днів або трьох робочих днів (у випадку швидкопсувних товарів) після отримання повідомлення про призупинення митного оформлення товарів:

- правовласник у письмовому вигляді поінформує митний орган, який призупинив митне оформлення, про те, що наявні ознаки порушення його права інтелектуальної власності, та свій намір застосувати процедуру знищення таких товарів; та
- декларант у письмовому вигляді надасть митному органу згоду власника товарів на їх знищення або не надасть заперечення власника товарів щодо їх знищення відповідно до частини третьої цієї статті.

У разі якщо протягом 10 (3) денного строку декларант у письмовому вигляді не надав митному органу, який призупинив митне оформлення, заперечення власника товарів щодо їх знищення, митний орган вправі вважати, що тим самим надано згоду власника товарів на їх знищення.

За рішенням правовласника перед знищенням товарів може здійснюватися взяття їх проб (зразків), які можуть бути використані в навчальних цілях. Взяття проб (зразків) таких товарів здійснюється митним органом спільно з правовласником.

Знищення товарів здійснюється шляхом поміщення їх у митний режим знищення або руйнування. Організація та оплата процедури знищення, у тому числі вартість зберігання, перевезення, знищення, оформлення документів та інші витрати, пов'язані з дотриманням митного режиму знищення або руйнування, здійснюються за рахунок правовласника та під його відповідальність.

Поміщення товарів, митне оформлення яких призупинено за підозрою у порушенні прав інтелектуальної власності, у митний режим знищення або

руйнування здійснюється власником товарів або уповноваженою ним особою у строк до 10 робочих днів з дня надання митному органу згоди власника товарів на їх знищення або після закінчення строку для надання заперечення власника товарів щодо їх знищення.

У разі фактичного знищення товарів, митне оформлення яких призупинено за підозрою у порушенні прав інтелектуальної власності, власник таких товарів звільняється від адміністративної відповідальності, передбаченої статтею 476 Кодексу.

У разі відмови власника товарів, митне оформлення яких призупинено за підозрою у порушенні прав інтелектуальної власності, від поміщення таких товарів у митний режим знищення або руйнування після надання митному органу згоди на їх знищення або ненадання заперечення щодо їх знищення, у тому числі недотримання строків, правовласник вважається таким, що уповноважений власником товарів на поміщення таких товарів у митний режим знищення або руйнування.

У разі призупинення митного оформлення невеликої партії товарів, що переміщуються (пересилаються) через митний кордон України у міжнародних поштових та експрес-відправленнях, за підозрою у порушенні прав інтелектуальної власності, такі товари можуть бути знищені за процедурою, у разі дотримання таких умов:

- є підозра, що такі товари можуть бути контрафактними або піратськими;
- товари не є швидкопсувними;
- інформацію про об'єкт права інтелектуальної власності, товари, що його містять, та згоду правовласника на застосування процедури знищення невеликих партій товарів внесено до митного реєстру об'єктів права інтелектуальної власності, які охороняються відповідно до закону.

Під невеликою партією товарів, щодо яких застосовується процедура знищення, розуміються товари, що переміщуються (пересилаються) через митний кордон України в одній депеші від одного відправника у міжнародних поштових відправленнях, в одному вантажі експрес-перевізника від одного відправника у міжнародних експрес-відправленнях, у кількості не більше трьох одиниць за кожною товарною підкатегорією згідно з УКТ ЗЕД або загальною вагою бруто не більше двох кілограмів.

У разі наявності підстав та дотримання умов, рішення про призупинення митного оформлення та намір застосувати процедуру знищення невеликих партій товарів, приймає керівник митному органу або уповноважена ним особа.

У день прийняття рішення митний орган засобами факсимільного та/або електронного зв'язку повідомляє декларанта про причини такого призупинення, намір застосувати процедуру знищення невеликих партій товарів, та надає роз'яснення положень, зазначених у статті Кодексу.

У разі якщо протягом 10 робочих днів після отримання повідомлення про призупинення митного оформлення товарів декларант у письмовому вигляді надасть митному органу згоду власника товарів на їх знищення, знищення таких товарів здійснюється у встановленому порядку.

Якщо протягом 10 робочих днів після отримання повідомлення про призупинення митного оформлення товарів декларант у письмовому вигляді не надав митному органу заперечення власника товарів щодо їх знищення, митний орган вправі вважати, що тим самим надано згоду власника товарів на їх знищення.

У разі якщо протягом 10 робочих днів після отримання повідомлення про призупинення митного оформлення товарів декларант у письмовому вигляді надасть митному органу заперечення власника товарів щодо їх знищення, митний орган у той самий день повідомляє правовласника про відправника, одержувача, декларанта, власника товарів, їхні адреси, найменування, кількість, напрямок переміщення, країну походження, країну відправлення товарів, митне оформлення яких призупинено за підозрою у порушенні прав інтелектуальної власності, та надає зображення таких товарів.

У разі якщо протягом 10 робочих днів після отримання повідомлення із запереченням власника товарів щодо їх знищення правовласником не буде подано митному органу ухвалу суду про забезпечення позову щодо заборони вчинення певних дій у справі про порушення прав інтелектуальної власності або інше рішення з цього питання, винесене (прийняте) іншими уповноваженими державними органами, то за відсутності ознак порушення митних правил товари, щодо яких було прийнято рішення про призупинення митного оформлення, підлягають митному оформленню в установленому порядку.

Організація та оплата процедури знищення, у тому числі вартість зберігання, перевезення, знищення, оформлення документів та інші витрати, пов'язані зі знищенням, здійснюються за рахунок правовласника та під його відповідальність.

Про проведення знищення товарів правовласник інформує митний орган шляхом надання документів, що підтверджують таке знищення.

У процесі здійснення митного оформлення допускається зміна ідентифікаційних знаків чи маркування на товарах або їх упаковці з метою усунення ознак порушень прав інтелектуальної власності за умови узгодження таких операцій з правовласником або на його вимогу. Такі операції здійснюються за рахунок правовласника або інших осіб за домовленістю з ними.

За результатами операцій, зазначених складається акт про відсутність ознак порушення прав інтелектуальної власності, який підписується, у тому числі правовласником.

При здійсненні контролю за переміщенням через митний кордон України товарів, що містять об'єкти права інтелектуальної власності, митні органи взаємодіють з іншими державними органами, уповноваженими у сфері захисту права інтелектуальної власності, в порядку, визначеному законодавством України.